

किञ्चित्कालोपभोग्यानि यौवनानि धनानि च Pt. 2. 117; अस्माकमुपभोग्यो भविष्यति Pt. 1. will become our prey. -**ग्यम्** 1 Any object of enjoyment. -2 Food. -3 Expense incurred for protection (on food, clothing, education &c.); व्ययी-कृतं रक्षणार्थमुपभोग्यं तदुच्यते Śukra. 2. 335.

उपभोगिन् *a.* Eating, enjoying.

उपभूषणम् A minor or inferior ornament; implement.

उपभृ 3 U. To bear; अविचलं शिखरैरुपबिभ्रतं ध्वनितसूचितं मम्बुमुचां चयम् Ki. 5. 12.

उपभृत् *f.* [उप-भृ-आधारे क्तिप्] A round cup used in sacrifices, made of the wood of the Banian tree; a sacrificial vessel; जुहूर्दाधार द्यामुपभृदन्तरिक्षम् Av. 18. 4. 5.

उपभृत *a.* Procured for, brought near; शिष्यायोपभृतं तेजो यत एतत्समुद्यमः Bhāg. 8. 15. 29.

उपभेदः subdivision.

उपम *a.* Ved. 1 Highest, uppermost. -2 Most excellent, best, eminent, first. -3 Nearest.

उपमश्रवस् *a.* 1 Of highest fame, -2 *m.* N. of a son of Kurusravāna and grandson of Mitrātithi; कविं कवीनामुपमश्रवस्तमम् Rv. 2. 23. 1.

उपमन्त्र 10 **Ā.** 1 To invoke, call, invite. -2 To address, call to; उपमन्त्रयते स हिंकारः Ch. Up. 2. 13. 1. स्त्री पुंसोपमन्त्रिता. -3 To persuade, conciliate. प्रियामनुगतः कामी वचोभिरुपमन्त्रयन् Bhāg. 9. 18. 35.

उपमन्त्रणम् 1 The act of addressing, inviting, calling. -2 Persuading, coaxing (उपच्छन्दनम्); P. I. 3. 47.

उपमन्त्रिन् *a.* Inviting, persuading; अश्वो वोढ्हा सुखं रथं हसनायुपमन्त्रिणः Rv. 9. 112. 4. *m.* 1 A messenger; स्मररुज उपमन्त्रिन्भव्यतामन्यवार्ता Bhāg. 10. 47. 19. -2 A subordinate counsellor; Bhāg. 10. 71. 29.

उपमन्थनी A staff for stirring; औदुम्बर्या उपमन्थन्यौ Bri. Up. 6. 3. 13.

उपमन्थित् *a.* Ved. Stirring; Vāj. 30. 12.

उपमन्थु *a.* Ved. 1 Understanding, intelligent. -2 Zealous, striving after. -3 (*m.*) N. of the pupil of Āyoda-dhaumya, who aided Śiva in the propagation of his doctrine and received the ocean of milk from him.

उपमा 2 P., 3, 4. **Ā.** 1 To compare, liken; तेनोपमीयेत तमाल्नीलम् Śi. 3. 8; स्तनौ मांसग्रन्थी कनककलशावित्युपमितौ Bh. 3. 20. -2 To give, grant (Ved.).

उपमा 1 Resemblance, similarity, equality; स्फुटोपमं भूतिसितेन शम्भुना Śi. 1. 4, 17. 69; Ki. 6. 23; इहोपमा सताम् Pt. 2. 8 the same is the case with the good. -2 (In Rhet.) Comparison of two objects different from each other, simile, comparison; साधर्म्यमुपमा भेदे

K. P. 10; or सादृश्यं सुन्दरं वाक्यार्थोपस्कारकमुपमालंक्रुतिः R. G.; or उपमा यत्र सादृश्यलक्ष्मीरुल्लसतिः द्वयोः । हंसीव कृष्ण ते कीर्तिः स्वर्गज्ञायवगाहते ॥ Chandr. 5. 3; Kāv. 2. 14; उपमा कालिदासस्य Subhāṣ. (Dandin mentions 32 varieties of उपमा; see Kāv. 2. 15-50; as to words expressive of उपमा see 2. 57-65); see K. P. 10 *ad loc* also. -3 The standard of comparison (उपमान); यथा दीपो निवातस्थो नेङ्गते सोपमा स्मृता Bg. 6. 19; (आत्मानमुपमां कृत्वा स्वेषु दारेषु रम्यताम् Rām. 5. 21. 8; see ^०द्रव्य below; mostly at the end of comp., 'like', 'resembling'; बुबुधे न बुधोपमः R. 1. 47; so स्वर्गोपम, अमरोपम, अनुपम &c. -4 A likeness (as a picture, portrait &c. -5 Heresy, irreligious doctrine; विधर्मः परधर्मश्च आभास उपमा छलः । अधर्मशाखाः पद्मेमा धर्मज्ञोऽधर्मवत्यजेत् ॥ Bhāg. 7. 15. 12. -**Comp.** -**द्रव्यम्** any object used for a comparison; सर्वोपमाद्रव्यसमुच्चयेन Ku. 1. 49. -**रूपकम्** a figure in Rhetoric being a mixture of simile and metaphor. -**व्यतिरेकः** A particular figure combining comparison and contrast.

उपमात् *m.* An image-maker, a portrait-painter.

उपमानम् 1 Comparison, resemblance; जातास्तदूर्वो-रुपमानवाद्याः Ku. 1. 36. -2 The standard of comparison, that with which anything is compared; one of the four requisites of an उपमा; उपमानमूर्ध्वद्विवासिनां Ku. 4. 5; उपमानस्यापि सखे प्रत्युपमानं वपुस्तस्याः V. 2. 3; Śi. 20. 49. -3 (In Nyāya Phil.) Analogy, recognition of likeness, considered as one of the four kinds of pramāṇas or means of arriving at correct knowledge. It is defined as प्रसिद्धसाधर्म्यात् साध्यसाधनम्; or उपमितिकरण-मुपमानं तच्च सादृश्यज्ञानात्मकम् Tarka. K. तत्र विश्वसनीयं वो राक्षसानां रणाजिरे । एतेनैवोपमानेन नित्यं जिह्वा हि राक्षसाः ॥ Rām. 6. 50. 54. -4 A particle of comparison. -**Comp.** **उपमेयभावः** relation between the subject of comparison and the standard of comparison. -**चिन्तामणिः** *m.* N. of a philosophical work.

उपमित *p. p.* P. II. 1. 56. Compared, likened, similar &c.

उपमितिः *f.* 1 Resemblance, comparison, similarity; पञ्चोपमितिसाम्यसपक्षम् S.D.; तदाननस्योपमितौ दरिद्रता N. 1. 24. -2 (In Nyāya Phil.) Analogy, inference, deduction, knowledge of things derived from analogy, a conclusion deduced by means of an उपमान; प्रत्यक्षमप्यनुमितिस्तथोप-मितिशब्दजे Bhāṣā P. 52. -3 A figure of speech = उपमा q. v. -4 A likeness, picture.

उपमेय *pot. p.* Fit to be likened or compared, comparable with; (with instr. or in comp.); भूयिष्ठ-मासीदुपमेयकान्तिः गुहेन R. 6. 4; 18. 34, 37; अन्तःपुरं चैककुलो-पमेयम् Ku. 7. 2; Ch. P. 29 v. 1. -**यम्** The subject of comparison, that which is compared उपमानोपमेयत्वं युदेकस्यैव वस्तुनः Chandr. 5. 7, 9. -**Comp.** -**उपमा** a figure of speech in which the उपमान and उपमेय are compared to each other with a view to imply that the like of them does not exist; reciprocal comparison;